

(กสม. แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 21/2566)

กสม. เนะ สพฐ. แก้ไขระเบียบที่อาจลิดรอนสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและศูนย์การเรียนรู้
ย้ำเด็กเรียนนอกระบบต้องเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม
- ประชุมหารือระดับภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนฯ
เตรียมจัดทำข้อเสนอแนะแก่รัฐธรรมนูญเพิ่มเติมสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี

วันที่ 9 มิถุนายน 2566 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ และ นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ครั้งที่ 21/2566 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

1. กสม. เนะ สพฐ. แก้ไขระเบียบที่สุ่มเสี่ยงต่อการลิดรอนสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวและศูนย์การเรียนรู้ ย้ำเด็กเรียนนอกระบบต้องเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า ปลายปี 2565 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิเด็ก อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศูนย์การเรียนรู้และครอบครัว ซึ่งเป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนปกติ อันมีประเด็นปัญหาจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการออกกฎและระเบียบหลายประการที่เป็นการจำกัดสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ ทั้งการกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ว่า ต้องเป็นผู้ซึ่งขาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ และต้องเป็นผู้ที่มีอายุเข้าปีที่ 7 จนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ การแก้ไขคู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ว่า “ต้องเป็นผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ” ส่งผลให้ศูนย์การเรียนรู้ที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งมาก่อนตามคู่มือฉบับเดิม ไม่สามารถรับเด็กทั่วไปเข้าเรียนได้

และยังมีกรณีที่ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นโดยบุคคล องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน จำนวน 60 แห่ง ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ และสิทธิประโยชน์ทางการศึกษา ตามมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้งไม่มีฐานข้อมูลของเด็กนักเรียนในศูนย์การเรียนรู้ในระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center: DMC) จึงไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบการศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐทุกประเภทได้

นอกจากนี้ ยังมีกรณีร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ซึ่งประสบปัญหา เช่น แผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวรูปแบบกลุ่มประสบการณ์ไม่ได้รับการยอมรับ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (ครู) หรือผู้จัดการศึกษา โดยที่กลไกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขาดความพร้อมในการพิจารณาอนุญาตและส่งเสริมให้การจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวเป็นระบบและมีคุณภาพ รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
ทางเลือกของภาคประชาสังคม

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นปัญหาตามคำร้องทั้งสาม มีประเด็นที่ต้องพิจารณา 2 ประเด็น
ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณี สพฐ. เปลี่ยนแปลงแก้ไขคู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียน เห็นว่า สพฐ. เปลี่ยนแปลงแก้ไข
คู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนของคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนจาก “ผู้เรียนในศูนย์การเรียน
ต้องเป็นผู้ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หรือผู้ที่ต้องการเข้าเรียนที่ศูนย์การเรียน”
เป็น “ผู้เรียนในศูนย์การเรียนต้องเป็นผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ” เท่านั้น เนื่องจาก
คู่มือฉบับเดิมกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนเกินกว่าที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนั้น การที่ สพฐ. เปลี่ยนแปลง
แก้ไขคุณสมบัติของผู้เรียนเป็นการแก้ไขคู่มือที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงยังไม่อาจ
รับฟังได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ส่วนการที่ สพฐ. ออกประกาศเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยบุคคลและโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย ที่กำหนด
คุณสมบัติผู้เรียนว่าต้องเป็นผู้ที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 จนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ และเป็นเด็กซึ่งขาดโอกาส
ในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ และมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดใน 12 กลุ่มได้แก่ (1) เด็กยากจน
(2) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด (3) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง (4) เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ (5) เด็กที่ได้รับผลกระทบ
จากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ (6) เด็กในชนกลุ่มน้อย (7) เด็กเร่ร่อน (8) เด็กถูกบังคับ
ให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก (9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศหรือโสเภณีเด็ก (10) เด็กในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน (11) เด็กพิการ และ (12) เด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ
กรณีอื่น ๆ นั้น อาจนำไปสู่การตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อเด็ก ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่สอง กรณี สพฐ. ไม่จัดสรรสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนให้แก่ศูนย์การเรียนที่จัด
การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยบุคคล องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ เป็นการกระทำหรือ
ละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ กสม. เห็นว่า ตามกฎกระทรวงเกี่ยวกับการจัด
การศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน กำหนดว่า “ศูนย์การเรียนอาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน
จากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรเอกชนสำหรับการจัดการศึกษาได้” ทำให้เกิดปัญหาการตีความว่า
รัฐอาจจะให้หรือไม่ให้เงินอุดหนุนก็ได้ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 มาตรา 14 ที่บัญญัติให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน
ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิในการจัด
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก กสม. เคยตรวจสอบและมีข้อเสนอแนะในประเด็นการไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนลักษณะดังกล่าวแล้ว เมื่อเดือนมกราคม 2562 โดยเสนอให้เร่งแก้ไขกฎกระทรวง คำว่า “อาจได้รับ” เป็น “มีสิทธิได้รับ” ซึ่งต่อมา สพฐ. ได้แก้ไขกฎกระทรวงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็น “ศูนย์การเรียนมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนสำหรับการจัดการศึกษาได้” และได้ส่งร่างกฎกระทรวงฉบับแก้ไขให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ในประเด็นนี้จึงเห็นควรเร่งรัดการติดตามผลดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบฉบับดังกล่าว

ส่วนประเด็นการไม่มีฐานข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) ของศูนย์การเรียน นั้น พบว่า ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหาระบบดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อแก้ไขปัญหาในประเด็นนี้แล้ว

จากเหตุผลดังกล่าว กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566 จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตลอดจนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายไปยัง สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ และสภาการศึกษา สรุปได้ดังนี้

ให้ สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ และสภาการศึกษา ร่วมกันทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 โดยต้องไม่กำหนดลักษณะของเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบ โรงเรียนปกติ ที่อาจเป็นการตีตราหรือเลือกปฏิบัติต่อเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และร่วมกันพิจารณาทบทวนกลไกการกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวและศูนย์การเรียน เนื่องจากปรัชญาแนวคิดของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและศูนย์การเรียน แตกต่างจากการจัดการศึกษาในระบบ

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก เห็นควรจัดให้มีหน่วยงานเฉพาะเพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำ หรือรับเรื่องร้องเรียน ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ ในด้านการบริหารจัดการ กรณีเกิดปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวหรือศูนย์การเรียน

นอกจากนี้ ให้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554 ข้อ 12 กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2555 ข้อ 13 และ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554 ข้อ 9 จากคำว่า “อาจได้รับสิทธิประโยชน์

ด้านเงินอุดหนุน” เป็น “มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน” เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การเรียนรู้ที่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งนี้ในระหว่างที่ยังปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงไม่แล้วเสร็จ ให้พิจารณาให้ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนด้วย

2. กสม. ประชุมหารือระดับภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนฯ เตรียมจัดทำข้อเสนอแนะแก่รัฐธรรมนูญเพิ่มประเด็นสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี

เมื่อวันที่ 29-30 พฤษภาคม 2566 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เข้าร่วมการประชุมหารือระดับภูมิภาคว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอาเซียน (AICHR Regional Consultation on Business and Human Rights, Environment and Climate Change in ASEAN) จัดโดย ผู้แทนมาเลเซียในคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights: AICHR) ร่วมกับกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Forum of National Human Rights Institutions: APF) โดยการสนับสนุนของสหภาพยุโรป

การประชุมนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น ผู้แทน AICHR หน่วยงานภายใต้อาเซียน สำนักงานเลขาธิการอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ กสม. อินโดนีเซีย (Komnas HAM) กสม. มาเลเซีย (SUHAKAM) กสม. ฟิลิปปินส์ (CHRP) ผู้ตรวจการแผ่นดินของติมอร์-เลสเต (PDHJ) และกสม. ไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights) หรือ UNGPs เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างกระบวนการปรึกษาหารือรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อสนับสนุนการพัฒนากรอบแนวคิดว่าด้วยสิทธิในสิ่งแวดล้อมของอาเซียน (ASEAN Environmental Rights Framework) ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของ AICHR

ในการนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ในอาเซียน ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็น และแนวทางระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เกี่ยวกับการริเริ่มด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในอาเซียน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แนวทางของอาเซียนในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน การรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านจากต้นแบบของกลุ่มประเทศยุโรปจากกลไกความตกลง Escazú หรือความตกลงระดับภูมิภาคว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงความยุติธรรม

ในเรื่องสิ่งแวดล้อม ในลาตินอเมริกาและแคริบเบียนและการนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของอาเซียน รวมถึงบทบาทการดำเนินงานของ AICHR ในฐานะกลไกสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวต่อไปว่า ประเด็นสำคัญคือ ที่ประชุมมีแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีกระบวนการปรึกษาหารือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนากรอบแนวคิดว่าด้วยสิทธิในสิ่งแวดล้อมของอาเซียน 3 เรื่อง ได้แก่ (1) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (2) การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของสาธารณะ และ (3) การร้องเรียนและการเข้าถึงการเยียวยาในเรื่องสิ่งแวดล้อม โดย กสม. ไทย ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการกรณีปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนให้ผ่านกลไกกลางของอาเซียน ตั้งแต่ขั้นการรับเรื่องร้องเรียน การไต่ถาม การเยียวยา ตลอดจนบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับ AICHR ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะเป็นการสร้างพื้นที่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้สามารถปรึกษาหารือร่วมกัน และร่วมทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกรณีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของอาเซียน

ทั้งนี้ในเวทีดังกล่าวเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. ยังได้นำเสนอผลการดำเนินโครงการเสริมสร้างความตระหนักรู้และการเรียนรู้จากประสบการณ์การจัดทำความตกลง Escazú และอนุสัญญา Aarhus (อนุสัญญาว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจและการเข้าถึงความยุติธรรมในเรื่องสิ่งแวดล้อม) และความเห็นในประเทศไทยที่มีต่อการพัฒนาตราสารระดับภูมิภาคว่าด้วยสิทธิในสิ่งแวดล้อม โดยกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมแสดงความยินดีกับการแสดงบทบาทของศาสตราจารย์เกียรติคุณ อมรา พงศาพิชญ์ ผู้แทนไทย AICHR ซึ่งสอดคล้องกับแผนการทำงานในประเด็นสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อมของ กสม. ได้แก่ การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับสมาชิกสิ่งแวดล้อมใน 7 ภูมิภาคของไทย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคมเกี่ยวกับกรอบแนวคิดที่ปรากฏในความตกลง Escazú และอนุสัญญา Aarhus รวมถึงแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทย

“สำหรับบริบทของไทย กสม. มีแผนที่จะจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับแก้รัฐธรรมนูญ รวมทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ให้มีบทบัญญัติที่พูดถึงสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Right to a healthy environment) ซึ่งเป็นแนวทางในการปกป้องคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในสังคมสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของพวกเขา” นางสาวศยามล กล่าว

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
9 มิถุนายน 2566